

Wykład inauguracyjny
ks. dr. Eugeniusza Ziemanna SCJ

**„KAPLAŃSKIE SERCE JEZUSA
JEST NASZYM WZOREM, NASZYM IDEALEM,
WSZYSTKIM, CO MAMY”**

Obecny rok akademicki 2018/2019 w Zgromadzeniu Księży Sercanów wpisuje się w obchody znaczących rocznic związanych z Czcigodnym Sługą Bożym o. Leonem Janem Dehonem, z całym Zgromadzeniem oraz Polską Prowincją Księży Sercanów. W tym bowiem roku przypada 175. rocznica urodzin Założyciela, 150. rocznica jego święceń kapłańskich, 140. rocznica założenia Zgromadzenia oraz 90. rocznica osiedlenia się sercanów w Krakowie-Płaszowie. Do głębszej refleksji nad duchowym i historycznym znaczeniem tych wydarzeń w życiu Zgromadzenia, a zwłaszcza na gruncie formacji podstawowej i stałej, zachęca temat obecnego wykładu: „Kapłańskie Serce Jezusa jest naszym wzorem, naszym ideałem, wszystkim, co mamy”¹. Zapewne jego wybór nie był przypadkowy, jako że kapłańskie Serce Jezusa ma swoje głębokie odniesienia do każdej z tych rocznic ze względu na ich kapłański związek, zarówno w wymiarze personalnym, jak i wspólnotowym. I tak, w 1843 roku o. Jan Leon Dehon został włączony w kapłaństwo powszechne przez sakrament chrztu, a w 1868 roku przyjął święcenia kapłańskie w Rzymie. Będąc kapłanem diecezjalnym i żarliwym czcicielem Bożego Serca, założył w 1878 roku kapłańskie zgromadzenie zakonne, początkowo oblatów, a następnie Księży Najświętszego Serca Jezusowego. Do prężnie rozwijającego się zgromadzenia wstąpili również młodzi Polacy. Pierwsi spośród nich powrócili do ojczyzny jako kapłani w 1928 roku i osiedlili się w Krakowie-Płaszowie. Dzisiejsza inauguracja roku akade-

¹ Por. L. Dehon, *Le Coeur Sacerdotal de Jésus*, w: *Oeuvres Spirituelle*, Roma 1983, t. 2, s. 531-533.

mickiego wpisuje się w dzieło, które w duchu kapłańskiego Serca Jezusa podjęli pierwsi polscy sercanie formowani i kształceni we Francji oraz na ziemi włoskiej.

Niniejszy wykład jest oparty na wybranych zagadnieniach z dzieł duchowych (*Oeuvres Spirituelle*) o. Dehona, a zwłaszcza na 33 medytacjach poświęconych kapłańskiemu Sercu Jezusa², skierowanych głównie do kapłanów oraz kandydatów do kapłaństwa. Ich bogata treść bazuje na teologicznej koncepcji kapłaństwa Jezusa Chrystusa jako Najwyższego Kapłana, wypracowanej przez francuską szkołę duchowości kard. Pierre'a de Bérulle'a³ oraz jego następców⁴. Celem tych medytacji jest szukanie osobistej tożsamości kapłańskiej w kapłańskim Sercu Jezusa, wrażliwości na zbawczą misję kapłana w Kościele oraz pogłębienie nadprzyrodzonej relacji kapłana z Bożym Sercem.

1. Źródło kapłańskiego Serca Jezusa

Punktem wyjścia w refleksji nad kapłańskim Sercem Jezusa jest misterium Wcielenia Syna Bożego: „Słowo stało się ciałem (...)” (J 1,14). Wydarzenie to stanowi najważniejszy akt historiozbawczy Boga, w którym uczestniczyła cała Trójca Przenajświętsza. Trzy Osoby Boskie ontologicznie zjednoczone co do istoty, miłości, istnienia oraz tożsamość boskiej natury zachowały swoją odrębność i suwerenność, będąc równe wobec siebie⁵. Istnieje jednak między nimi wewnętrzna hierarchia ze względu na pełnioną misję w ekonomii zbawienia, gdzie pierwsze miejsce, ze swej natury, zajmuje Bóg Ojciec – pierwsza zasada każdego istnienia (*fons et origo divinitatis*)⁶. W Nim bowiem wszystko ma swój początek i pełną realizację.

² Por. tamże, s. 519-626.

³ Por. Z. Uchnast, *Bérulle Pierre de*, w: R. Łukaszyk (red.), *Encyklopedia katolicka*, Lublin 1976, t. 2, k. 325-326; F.À. Rodríguez, *Bérulle, Pierre*, w: *Dizionario Enciclopedico di Spiritualità*, Roma 1990, t. 1, s. 364; R. Boureau, *Oratoire en France*, Paris 1991, s. 19-21.

⁴ Por. E. Ziemann, *Być kapłanem Serca Jezusowego*, Kraków 2006, s. 141-155.

⁵ Por. J. Aumann, *Sommario di storia della spiritualità*, Napoli 1986, s. 331.

⁶ Por. P. Bérulle, *Oeuvres complètes*, Paris 1996, t. 7, s. 88, 152, 198-200, 201.

Wcielenie, jako integralna część stwórczego aktu Boga, dokonało się przy udziale Trójcy Osób Boskich. Syn Boży zrodzony odwiecznie przez Boga Ojca przyjął ludzką naturę w łonie Dziewicy Maryi za sprawą Ducha Świętego. Suwerenna decyzja Syna o przyjęciu ludzkiej natury w wydarzeniu Wcielenia dokonała się w akcie obłacji, jaką uczynił Jezus z własnej woli Ojcu zarówno w swoim bóstwie: „Wtedy rzekłem: Oto idę – w zwoju księgi napisano o Mnie – aby spełnić wolę Twoją, Boże” (Hbr 10,7), jak i człowieczeństwie: „A w zewnętrznej postaci, uznany za człowieka, uniżył samego siebie” (Flp 2,7-8)⁷. Dyspozycyjność Syna wobec Ojca w perspektywie realizacji zbawczego dzieła ukształtowała postawę Jego kapłańskiego Serca, które ma swoje źródło w Sercu samego Boga. Bóg bowiem w Osobie Wcielonego Słowa stał się Człowiekiem, by jako Najwyższy Arcykapłan i Pośrednik oddać Bogu Stwórcy hołd uwielbienia oraz złożyć ofiarę w imieniu własnym i całego stworzenia: „Podobnie i Chrystus nie sam siebie okrył sławą przez to, iż stał się arcykapłanem, ale [uczynił to] Ten, który powiedział do Niego: *Ty jesteś kapłanem na wieki na wzór Melchizedeka*” (Hbr 5,5-6). Bóg Ojciec, przekazując Wcielonemu Słowu funkcje arcykapłańskie, obdarował Go również kapłańskim Sercem, które głosi chwałę Boga, jest zdolne do miłości i składania ofiar. Warto podkreślić, iż w łonie Trójcy Przenajświętszej jedynie Wcielone Słowo pełni urząd kapłański. Mając bowiem swój odwieczny początek w Bogu Ojcu, nie zaistniało w czasie, a zatem nie potrzebuje nikogo, kto by je kontynuował i dopełnił. W związku z tym nie można postrzegać kapłańskiego Serca Jezusa jedynie w kontekście ontologicznych relacji wewnątrz Trójcy Świętej. Jego boska i ludzka natura zapoczątkowana w akcie Wcielenia nadała Mu również wymiar uniwersalny i społeczny, ukierunkowany na realizację zbawczego dzieła. Świadczy o tym świadomość Jezusa, który akceptuje wszystkie swoje stany i etapy ludzkiej egzystencji – od Wcielenia do śmierci na krzyżu. Stąd też kapłańska funkcja Jezusa zapoczątkowana we Wcieleniu i kontynuowana w Jego ziemskim życiu stanowiła zewnętrzną manifestację odwiecznego kapłańskiego Serca Jezusa⁸.

⁷ Por. E. Ziemann, *Być kapłanem...*, dz. cyt., s. 102-103.

⁸ Por. L. Dehon, *Oeuvres Spirituelle*, Roma 1983, t. 2, s. 198-200, 204-207, 528-531, 543-544.

2. Istotne walory kapłańskiego Serca Jezusa

Ojciec Jan Leon Dehon, umieszczając Najświętsze Serce Jezusa w centrum swojej duchowości kapłańskiej, ukazuje boskie i ludzkie posłannictwo Wcielonego Słowa w misji zbawienia. Duchowość ta jest wciąż aktualna, choć trochę zapomniana, akcentuje w swej teologicznej treści, zwłaszcza w chrystologii, wątki biblijno-patrystyczne odnoszące się do wszystkich misterii Chrystusa, by w Jego kapłańskim Sercu odnaleźć plan Bożej miłości do całego stworzenia oraz tożsamość kapłańskiej misji w Kościele. W celu ukazania istotnych aspektów stanowiących ideał i wzór kapłańskiego Serca Jezusa oraz wszystko, czym Ono jest dla współczesnych kapłanów i kandydatów do kapłaństwa, trzeba wskazać na trzy zagadnienia – miłość, ofiara i wynagrodzenie.

A. Miłość

Mówiąc o miłości w odniesieniu do kapłańskiego Serca Jezusa, należy podkreślić, że ma ona swoje źródło w Bogu, który jest Miłością (por. 1 J 4,8.16). Miłość jest główną cnotą Najświętszego Serca Jezusowego, przedmiotem kultu i pobożności, a także fundamentalną cnotą życia chrześcijańskiego, a więc i kapłańskiego. Relacyjny wymiar miłości, jej znaczenie i rolę określa przykazanie miłości Boga, bliźniego i siebie samego⁹. Miłość w życiu człowieka jest kształtowana przez Ducha Świętego, który jest dawcą miłości, jej rozwoju oraz ukierunkowania na Serce Jezusa.

Kapłański wzór miłości mający swoje korzenie w Sercu Jezusa wprowadza kapłana w relację przyjaźni z Bogiem przez miłość w celu kontemplowania Jego istoty jako źródła łaski i doskonałości. Ów dialog może zakłócić lub zerwać człowiek, kiedy dopuszcza się grzechu, zarówno śmiertelnego, niszczącego miłość, jak i lekkiego, osłabiającego ją. Ojciec Dehon, idąc za nauczaniem św. Jana Apostoła i Ewangelisty, wskazywał, iż główną przyczyną każdego grzechu jest pożądliwość ciała, pożądliwość oczu i pycha żywota (por. 1 J 1,16). Każda z nich bowiem prowadzi do eliminacji z życia duchowego cnót teologicznych, a zwłaszcza cnoty miłości¹⁰. Intymna więź

⁹ Por. L. Dehon, *Oeuvres...*, dz. cyt., t. 3, s. 201; S. Falleur, *Cahiers*, „Studia Dehoniana” 10(1979), s. 19-20.

¹⁰ Por. L. Dehon, *Oeuvres...*, dz. cyt., t. 2, s. 71-72.

przyjaźni kapłana z Bogiem realizuje się w Sercu Jezusa, które jest zjednoczone ontologicznie z Sercem Boga Trójcy.

Miłość kapłana wzorowana na kapłańskim Sercu Jezusa jest pasterską miłością bliźniego obejmującą każdego człowieka. Jezus, praktykując tę miłość, został wywyższony na krzyżu, aby skierować wzrok wiary ku niebu, gdzie „(...) wciąż żyje, aby się wstawiać za [nami]” (Hbr 7,25), a także ku Eucharystii uobecniającej zbawcze dzieło kapłańskiego Serca Jezusa oraz realną miłość Boga do człowieka. W tym kontekście cnota miłości wskazuje na postawę, która przez Serce Wcielonego Słowa zwraca się ku bliźnim w poszukiwaniu wspólnego dobra. A czynione z miłości dobro jest wymagające. Żąda, by kochający był wszystkim dla wszystkich, zwłaszcza w dostrzeganiu potrzeb – dzieci, młodzieży, zakonnic, zakonników i kapłanów, szczególnie zaś tych, którzy przeżywają kryzysy i są zagubieni duchowo¹¹.

Miłość bliźniego jest braterską relacją osób wyrażającą się w jedności, uprzejmości i wzajemności, także względem tych, którzy czynią zło. Niewątpliwie osobiste doświadczenie kapłańskiej miłości Jezusowego Serca domaga się jej odwzajemnienia w stosunku do bliźnich. Wzajemna miłość braterska każe zapomnieć o egoistycznym zapatrzeniu w siebie samego (por. J 13,34), aby podjąć owocną pracę apostołską, wzajemne uświęcenie przez modlitwę, zjednoczenie, zaufanie, dzieła miłosierdzia oraz wzajemną pomoc¹².

Miłość jako istotny element kultu Serca Jezusowego wymaga od kapłana postawy wytrwałości i świadomej ofiary z samego siebie na wzór Jego kapłańskiego Serca¹³. Oddanie siebie kochanej osobie w postawie całkowitej dyspozycji sprawia, że wola osoby kochanej pochłania wolę kochającego. Wzorem tak praktykowanej miłości jest relacja Jezusa do Ojca, bo kapłańskie Serce Syna pragnęło tego samego, czego pragnął Ojciec. Często taka miłość jest doświadczona cierpieniem, aby pełniej naśladować Jezusa w całkowitym oddaniu siebie Bogu¹⁴.

Wyjątkowe miejsce w kontemplacji kapłańskiego Serca Jezusa zajmuje czysta miłość. Cechą specyficzną tej miłości jest całkowita bezintere-

¹¹ Por. tenże, *Notes sur l'Histoire de ma Vie*, Roma 1977, t. 7, s. 151-152.

¹² Por. tenże, *Oeuvres...*, dz. cyt., t. 2, s. 512-513; tamże, t. 7, s. 57, 79.

¹³ Por. tamże, t. 2, s. 165-167.

¹⁴ Por. tamże, s. 79-80, 367-368.

sowność, wolna od lęku czy nadziei na odwzajemnienie. Niewłaściwie rozumiana, może prowadzić do duchowego sentymentalizmu, kwietyzmu, pasywności i lenistwa duchowego. Natomiast właściwie interpretowana, umożliwia heroiczne praktykowanie wynagrodzenia, aż do ofiary z własnego życia¹⁵. A ponieważ to Bóg jest źródłem każdej miłości, dlatego tylko On za pośrednictwem Ducha Świętego zaszczenia w człowieku odwieczną i nieskończenie czystą miłość Ojca i Syna¹⁶.

Według o. Dehona czysta miłość jest duchowością i szkołą Serca Jezusowego. W Nim przez miłość człowiek powraca do pierwotnej świętości, gdyż miłość czysta usuwa winę grzechu oraz należną za niego karę zarówno w aspekcie osobistym, jak i wspólnotowym oraz kształtuje kapłaństwo służebne w nurcie duchowości Najświętszego Serca. Warto podkreślić, iż idea miłości czystej powoduje w sercu kapłana dwa uczucia – imperatywy gorliwego, solidnego i odpowiedzialnego wykonywania wszystkich obowiązków oraz konieczność wynagradzania Bogu przez kapłańskie Serce Jezusa za każde zło mające swój początek w grzechu¹⁷.

Kapłańskie Serce Jezusa, będąc wzorem miłości kapłańskiej, zwłaszcza dla kapłanów żyjących duchowością Bożego Serca, inspiruje do zjednoczenia się z Bogiem Ojcem i Chrystusem na płaszczyźnie intelektu, serca i zależności pod kierunkiem Ducha Świętego. Ponadto akcentuje wartość życia duchowego opartego na miłości i łasce jednoczących z Sercem Jezusa w drodze ku doskonałości chrześcijańskiej¹⁸.

B. Ofiara

Duchowość kapłańska szkoły francuskiej w XIX-wiecznej Francji akcentowała ofiarniczy wymiar kapłańskiego Serca Jezusa, nie tylko w kontekście ofiary krzyżowej Wcielnego Słowa, lecz przede wszystkim w odwiecznej decyzji woli zawartej w słowach: „Oto idę (...)” (Hbr 10,7). Wiktymalny aspekt kapłaństwa Jezusa Chrystusa, jako Ofiarnika i Ofiary, upowszechnił autor Listu do Hebrajczyków, którego adresatami byli chrze-

¹⁵ Por. H. Dorresteijn, *Vita e personalità di Padre Dehon*, Bologna 1978, s. 415-416.

¹⁶ Por. L. Dehon, *Oeuvres...*, dz. cyt., t. 5, s. 171-175.

¹⁷ Por. S. Falleur, *Cahiers...*, dz. cyt., s. 109-110.

¹⁸ Por. L. Dehon, *Notes...*, dz. cyt., t. 3, s. 23-24, 48-52, 66-167.

ścijanie wywodzący się z judaizmu, gdzie było wciąż żywe przywiązanie do kultu świątynnego, rytualizmu oraz dziedziczonego urzędu kapłaństwa lewickiego. Nowość kapłaństwa Chrystusa, jako Jedyne i Wiecznego Kapłana (por. Hbr 7,24), polegała na tym, iż złożył On Ojcu doskonałą ofiarę z samego siebie (por. Hbr 10...), będąc prawdziwym Bogiem i prawdziwym Człowiekiem. Wyjątkowość i jedyność tego kapłaństwa potwierdza misterium paschalne, zwłaszcza zaś przebity bok i otwarte na krzyżu kapłańskie Serce (por. J 19,34).

Wiktymalny charakter ofiary Jezusa Chrystusa określają terminy „oblacja” oraz „immolacja” (łac. *oblatio*, *immolatio*), kształtujące specyfikę kultu Serca Jezusa. Ofiara (łac. *offertum*) w znaczeniu religijnym odnosi się do rzeczy ofiarowanej Bogu w celu zjednoczenia z Nim. Ze względu na podmiot wiąże się z określonym wysiłkiem, pozytywnym aktem woli oraz wyrzeczeniem, zaś ze względu na przedmiot – z zewnętrznym obrzędem rytualnym. Jezus, podejmując tę problematykę, kładł nacisk na wewnętrzne nastawienie ofiarnicze oraz wyższość ofiary duchowej (oblacji) nad zewnętrznym obrzędem aktu ofiary (por. Mt 5,23; Mk 12,33). W celu doprecyzowania koncepcji ofiary, trzeba wyodrębnić dwa dopełniające się aspekty – usposobienie ofiarne (oblacja) i akt ofiarny (immolacja, całopalna ofiara, żertwa)¹⁹.

Inicjatywa oblacji ma swoje źródło w Bogu Ojcu i wiąże się z decyzją ofiarowania świata swojego Syna, który decyzje Ojca uczynił własnymi w postawie *Ecce venio* oraz połączył z decyzją woli Maryi – *Ecce ancilla*. W przypadku Jezusa stała dyspozycja woli, będąca elementem aktu oblacji, zrealizowała się w całopalnej ofierze, czyli immolacji na drzewie krzyża. Początkiem ofiarniczej misji Chrystusa było Wcielenie, zaś dopełnieniem – krwawa ofiara krzyża, przywracająca chwałę Bogu w Jego kapłańskim Sercu i przez ofiarę tego Serca. W tym kontekście ofiarnicza postawa Chrystusa jawi się jako wzór ofiary kapłaństwa nowotestamentalnego. Będąc Kapłanem, Jezus jest Ofiarnikiem i Żertwą w chwale niebieskiej (por. Rz 6,9; Hbr 8,2), a także w oblacji eucharystycznej. Tymczasem kapłan służebny, sprawując ofiarę Chrystusa, jest jedynie narzędziem Jego kapłańskiego Serca, a może ofiarować Bogu siebie i cały świat wyłącznie przez Serce Jezusa. Motywowane miłością oddanie się kapłana Bogu

¹⁹ Por. E. Ziemann, *Być kapłanem...*, dz. cyt., s. 210.

w ofierze prowadzi do zjednoczenia z ofiarą Serca Jego Syna, które jest ołtarzem i kapłanem²⁰.

Rozwijając wątek duchowy ofiary w życiu kapłana, o. Dehon akcentuje znaczenie miłości będącej rysem charakterystycznym oblacji i immolacji. Synowska miłość Jezusa wobec Ojca skłoniła Go do dobrowolnej ofiary z samego siebie, aby wypełnić z miłości Jego wolę. Tak rozumiana miłość staje się inspiracją do złożenia siebie Bogu w dobrowolnej ofierze, nawet w najdrobniejszej rzeczy. W celu osiągnięcia takiej dyspozycji woli, umysłu i ducha, trzeba uformować ofiarniczą dyspozycję serca do składaniu Bogu ofiary w zjednoczeniu z Sercem Jezusa²¹.

Immolacja, jako realizacja oblacji miłości w relacji do kapłańskiego Serca Jezusa, winna charakteryzować się stałym zjednoczeniem z Chrystusem oraz doskonałą wiernością łasce²², gdyż kapłan ma serce po to, by kochać, ciało, by służyć, wolę, by ją oddać Bogu w całkowitej ofierze z samego siebie²³. Jedynie godną Boga żertwą w akcie immolacji, czyli całościowej ofiary, jest Jezus Chrystus. Może nią być też człowiek jednoczący się z ofiarą Chrystusa, aby zadośćczynić za grzechy ludzi, zaś przez miłość wynagradzać za ich obojętność i niewdzięczność. W przypadku kapłana świadomość uczestniczenia w zbawczym dziele Jezusowego Serca wiąże się z dźwiganiem własnego krzyża, przyjmowaniem ciężarów codzienności oraz realizowaniem wszystkich obowiązków wynikających ze specyfiki własnego stanu. W celu owocnego przeżywania dnia w duchu oblacji i immolacji należy go rozpoczynać aktem oblacji miłości obejmującej modlitwę, pracę, cierpienia w zjednoczeniu z kapłańskim Sercem Jezusa w duchu miłości, ofiary i wynagrodzenia²⁴.

C. Wynagrodzenie

Kapłan, jako ofiara i ofiarnik, uczestnicząc w zbawczym dziele Jezusa Chrystusa, staje się podobnie jak Jego kapłańskie Serce – wynagrodzicielem. Termin „wynagrodzenie” (łac. *reperatio*) oznacza naprawę, przywró-

²⁰ Por. tamże, s. 211-212.

²¹ Por. L. Dehon, *Oeuvres...*, dz. cyt., t. 2, s. 121.

²² Por. S. Falleur, *Cahiers...*, dz. cyt., s. 194-195.

²³ Por. L. Dehon, *Oeuvres...*, dz. cyt., t. 3, s. 33-34.

²⁴ Por. tamże, t. 7, s. 151-154.

cenie pierwotnego stanu oraz zadośćuczynienie. W kontekście życia duchowego odnosi się do tajemnicy zła i nieprawości, a więc powszechnego dramatu człowieka, który przez grzech zerwał pierwotną więź łączącą go z Bogiem, a także zniszczył relacje międzyludzkiej solidarności²⁵.

Świadomość konieczności naprawy tego, co zniszczył grzech, jest już obecna w starożytnych kultach pogańskich. Jej przejawem były rytualne oczyszczenia, ofiary, modlitwy oraz asceza w celu złagodzenia gniewu bogów²⁶. W Starym Testamencie chodziło o przywrócenie relacji z Bogiem i między ludźmi, a w Nowym Testamencie o przywrócenie wszystkich rzeczy do pierwotnego stanu. W procesie tym istotne miejsce zajmuje Chrystus w swoim zbawczym dziele, które wciąż trwa (por. 1 Kor 15,24-28), wynagradzając Bogu za grzechy ludzi, zaś w misterium Eucharystii pozwalając przeżywać paschalne wydarzenie²⁷.

Zdaniem o. Dehona wynagrodzenie w duchowości kapłańskiego Serca Jezusa jest chryzmatem. Do jego istoty należy walka z grzechem, miłość do grzesznika, obłacja kapłańska oraz pomoc w nawróceniu bliźniego. Punktem wyjścia w jego realizacji jest całkowite oddanie się z miłości Bożemu Sercu i naśladowanie Go oraz solidarność z grzesznikami. Kapłan wynagrodziciel winien zanurzyć się w synowskiej obłacji Chrystusa Ojcu przez całopalną ofiarę złożoną z własnego życia w miłości Ducha Świętego²⁸.

Każde kapłańskie wynagrodzenie jest kierowane do Boga wyłącznie przez Serce Jezusa, ponieważ z Niego wypływa Odkupienie, a jego kontynuacją jest wynagrodzenie²⁹. Serce Jezusa, będąc źródłem wynagrodzenia, żąda wynagrodzenia również od kapłana w kontekście wielorakich form działalności wynikających z misji Chrystusa. Nabiera ono wartości, jeśli jest zjednoczone z Chrystusem i ofiarowane na ołtarzu Jego Najświętszego Serca Ojcu. Kapłan zjednoczony z Sercem Jezusa jest żertwą miłości od-

²⁵ Por. E. Ziemann, *Wynagrodzenie*, w: E. Gigilewicz (red.), *Encyklopedia katolicka*, Lublin 2014, t. 20, k. 1069-1070.

²⁶ Por. H.G. Link, *Riconciliati con Dio in Cristo*, w: *Dizionario dei concetti biblici del Nuovo Testamento*, Bologna 1976, s. 1564; R. Flores, *Spiritualità riparatrice*, „Dehoniana” 68(1986), s. 100-101.

²⁷ Por. R. Flores, *Spiritualità...*, art. cyt., s. 101-106.

²⁸ Por. A. Cavagna, *La riparazione nella spiritualità del Cuore di Gesù*, „Dehoniana” 76(1989), s. 179-186.

²⁹ Por. S. Falleur, *Cahiers...*, dz. cyt., s. 63-64.

daną Bogu, a jego ofiara ma większą wartość przed Bogiem niż podejmowane surowe umartwienia. Chrystus bowiem, a w Nim kapłan, jest prawdziwym Ołtarzem i Kapłanem, a tym samym jedynym Wynagrodzicielem³⁰.

Według o. Dehona spośród trzech form wynagrodzenia: zastępczego, pokutnego i eucharystycznego, szczególne znaczenie w życiu kapłańskim ma wynagrodzenie eucharystyczne. W Eucharystii bowiem wynagrodzenie kapłańskie osiąga swój szczyt zjednoczenia Boga z człowiekiem. W Ciele i Krwi Chrystusa pod postaciami chleba i wina żyje realnie i substancjalnie Serce Jezusa, dające człowiekowi boskie życie, lecz także jedyny Wynagrodziciel, który żyje i działa. Chrystus w Eucharystii zjednoczony z kapłanem staje się szczytem jego życia konsekrowanego Bogu jako eucharystyczna żertwa akceptująca każdą ofiarę złączoną z Ofiarą Eucharystyczną³¹.

Msza Święta dla kapłanów Serca Jezusowego jest głównym aktem dnia i najdoskonalszą ofiarą wynagradzającą, gdyż łączy ona ofiarę serca kapłana z ofiarą kapłańskiego Serca Jezusa. Kapłan, sprawując Eucharystię, uobecnia Chrystusa w Kościele, staje się Jego narzędziem, a także ofiarą składaną Bogu w zjednoczeniu z kapłańskim Sercem Jezusa, które jest Żertwą i wynagrodzeniem³². Ponieważ każda Msza Święta jest aktem najwyższej miłości, dziękczynienia, modlitwy oraz wynagrodzenia, o. Dehon akcentował wartość godnego przygotowania i sprawowania Eucharystii, a konkretnie należyte skupienie, zachowanie przepisów liturgicznych, a po zakończeniu celebracji odprawienie dziękczynienia. Ponadto zachęcał kapłanów, by wzorem wiernych świeckich przyjmujących duchowo Komunię Świętą, odprawiali duchowo Mszę Świętą w łączności z kapłanami sprawującymi ją w sposób realny³³.

Oprócz wynagrodzenia eucharystycznego związanego ze sprawowaniem Mszy Świętej ważne miejsce w duchowości kapłańskiej stanowi adoracja Najświętszego Sakramentu. Jezus adorował Ojca stałą dyspozycją woli, a także w postawie pokornego uniżenia, szacunku i czci. Postawa Jego kapłańskiego Serca Jezusa względem Boga Ojca stanowi wzór dla kapłanów

³⁰ Por. L. Dehon, *Oeuvres...*, dz. cyt., t. 1, s. 161; tamże, t. 2, s. 229-230.

³¹ Por. tamże, s. 221; tenże, *Notes...*, t. 6, s. 93-94; tenże, *Notes Quotidiennes*, Roma 1988, t. 1, s. 181.

³² Por. L. Dehon, *Oeuvres...*, t. 3, s. 538-539; tamże, t. 7, s. 92-93; S. Falluer, *Cahiers...*, dz. cyt., s. 134-135.

³³ Por. E. Ziemann, *Być kapłanem...*, dz. cyt., s. 229-230.

w praktykowaniu adoracji wynagradzającej przed obecnym w Najświętszym Sakramencie Wcielonym Słowem. Ojciec Dehon zachęcał do codziennego praktykowania przez pół godziny adoracji eucharystycznej, częstego nawiedzenia Najświętszego Sakramentu w ciągu dnia oraz odmawiania w kaplicy liturgii godzin. Podkreślał też, iż dla księży Najświętszego Serca Jezusa adoracja wynagradzająca stanowi zaszczytną misję w Kościele, a wymaga ona od kapłanów czystości, wierności i gorliwości³⁴.

Podsumowanie

Współcześnie preferowane koncepcje duchowości kapłaństwa służebnego skupiają swoją uwagę na efektywnym przygotowaniu duszpasterzy o wąskiej specjalizacji zawodowej. Świadczą o tym programy formacyjne, które w sposób powierzchowny traktują znaczenie i rolę duchowości bazującej na kulcie i nabożeństwie do Najświętszego Serca Pana Jezusa. Wyrazem troski o kształtowanie kapłanów według Bożego Serca (por. Jr 3,15) było m.in. posynodalne nauczanie św. Jana Pawła II w adhortacji *Pastores dabo vobis* (Rzym 1992), papieża Benedykta XVI związane z Rokiem Kapłańskim ogłoszonym z okazji 150. rocznicy urodzin św. proboszcza z Ars Jana Vianneya, który swoje doświadczenie duchowe zawarł w słowach: „Kapłaństwo to miłość Serca Jezusowego”³⁵, a także papieża Franciszka zawarte w jego przemówieniach i homiliach do kapłanów. A zatem duchowość kapłańska o. Dehona prowadzi każdego kapłana do źródła tożsamości, czyli do kapłańskiego Serca Jezusa.

³⁴ Por. L. Dehon, *Oeuvres...*, t. 2, s. 596-598; tamże, t. 4, s. 363-364; tamże, t. 7, s. 94-95; U. Chiarello, *L'adorazione eucharistica*, „Dehoniana” 57(1982), s. 345-346.

³⁵ Por. B. Nodet, *Le curé d'Ars. Sa pensée – Son coeur*, Paris 1995, s. 5.